

*Печора Каріна,
здобувач ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю «Право» ННІЗДН
Національної академії внутрішніх справ*
Науковий керівник: **Андрущенко Ігор
Григорович**, професор кафедри
економічної безпеки та фінансових
розслідувань Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

КОРУПЦІЙНІ ЗЛОЧИНИ ПОВ'ЯЗАНІ З ПІДРОБКОЮ ДОКУМЕНТІВ

Корупція – це соціальне явище, яке має яскраво виражений політичний фон. Історичний досвід свідчить, що за допомогою корупції досягалися найвищі вершини влади. Разом з тим, корупція нерідко призводить до зміни політичних режимів і занепаду держав.

Вважається, що за останні десять років корупція є характерною рисою сучасної політики і основною проблемою 21 століття. Також вона руйнує державні структури. Корупція вважається підкупом-продажністю державних службовців, їх зловживання владою або становищем, також може вважатися елементом організованої злочинності.

Висвітленню різних аспектів проблем корупційної злочинності та вдосконаленню вітчизняного антикорупційного законодавства, зокрема кримінального, присвячено праці науковців у галузі кримінології та кримінального права, серед яких: В.О. Глушков, О.Г. Кальман, А.В. Савченко та інші.

Метою є аналіз сучасного стану та проблемних питань пов'язаних з запобіганням та протидією корупційним злочинам.

Зважаючи на умовну «підпорядкованість» публічної політики щодо запобігання і боротьби з корупцією політиці антикорупційній у її системному вираженні, слід взяти до уваги наступне зауваження: «формування та реалізація ефективної державної антикорупційної політики вимагають урахування значної кількості різноманітних чинників: історичних, ментальних, культурних, економічних, поведінкових тощо» [1, с. 104].

Привертає увагу той факт, що боротьбу з корупцією провадять переважно серед державних службовців нижчої ланки. Суб'єктів корупційних діянь вищих категорій викривають лише зрідка. Так, за звітний період оштрафовано лише 4 (за шість місяців 2015 року – 5) державних службовця 3–4 категорій (м. Київ – 2, Кіровоградська і Чернігівська області – по 1) [2, с. 12].

Зазначені показники, що свідчать про критичне ставлення українців до антикорупційних зусиль уряду, переважно зумовлені тим, що тема боротьби з цим протиправним явищем набула останнім часом неабиякої популярності. Значна увага людей до корупційних скандалів в Україні створює враження збільшення кількості корупційних проявів, проте насправді корупція, укорінена протягом попередніх років, лише зараз стала очевидною [3, с. 25–26].

У форматі реалізації антикорупційного законодавства були створені: Національне антикорупційне бюро України; Спеціалізована антикорупційна прокуратура; Державне бюро розслідувань.

У механізмі протидії корупції ці структури взаємодіють між собою, з іншими правоохоронними органами, з виконавчою владою, місцевим самоврядуванням, суб'єктами громадянського суспільства.

Пандемія Covid-19, на жаль, триває, і кількість захворілих пацієнтів постійно зростає.

Нинішні правила перетину кордону та можливі майбутні карантинні обмеження вимагатимуть від громадян мати негативний результат ПЛР-тесту або сертифікат на COVID.

На жаль, це спонукає частину неосвіченого населення купувати підроблені медичні документи.

Проте слід нагадати, що фальсифікація та використання офіційних документів, якими є переважно довідки про COVID, є кримінальними злочинами, за які несуть відповідальність відповідно до Кримінального кодексу України (ст. 358 КК України).

Так, як повідомляється у ЗМІ упродовж 2021 року відкрито близько півсотні кримінальних проваджень за статтею 358 КК України, а 28 вересня Жовківський районний суд Львівської області виніс перші в Україні вироки за підробку сертифікатів про вакцинацію від COVID-19.

Кримінальне правопорушення за цією статтею вважається вчиненим з моменту власне виготовлення фальшивого документа, чи часткової фальсифікації змісту справжнього документа (виправлення, внесення фіктивних записів, підробка підпису, тощо), який особа планує використати сама чи надати для використання або продати іншим.

Окремим правопорушенням є використання підробленого документа, про фальшивість якого знав користувач. У такому разі, правопорушення вважається вчиненим з моменту, коли документ пред'явила або подала особа, незалежно від того, чи вдалося їй досягти поставленої мети.

Перевіряти COVID-сертифікати на справжність мають право органи, що уповноважені здійснювати контроль за дотриманням обмежувальних протиепідемічних заходів в Україні (Держпродспоживслужба, органи місцевої влади, поліція тощо).

Як із положень законодавства України, так і з теоретичних розробок видно, що суб'єкт цього правопорушення має відповідати щонайменше двом критеріям: 1) належати до категорії документів (містити відповідну інформацію, дані; бути зафіксованим у відповідній формі на матеріальному носії); 2) такий документ має бути офіційним (виданим, посвідченим уповноваженою особою; засвідчувати певні юридичні факти; спричиняти чи бути здатним спричинити наслідки правового характеру).

Враховуючи першу ключову ознаку суб'єкта офіційної підробки, слід зазначити, що це поняття відображено в законодавстві України. Таким чином, відповідно до положень ст. 99 ЦПК України документом є матеріальний об'єкт, спеціально створений для зберігання інформації, який містить відомості, записані письмовими знаками, звуком, зображенням тощо, які можуть бути використані як докази факту чи встановлених обставин. під час кримінального провадження.

У теоретичні площині електронним визнається документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа. Такий документ може бути створений, переданий, збережений і перетворений електронними засобами у візуальну форму [4, с. 1097].

Отже, із зазначеного вбачається, що електронний документ за своїм змістом і структурою відповідає ознакам офіційного документа, і, відповідно є його різновидом.

З останнього проблемного аспекту логічно впливає ще один, який пов'язаний із співвідношенням поняття офіційного документа із декларацією особи, уповноваженої на виконання функцій держави або функцій місцевого самоврядування.

Таким чином, з визначення можна зробити висновок, що документ законодавець визначає як матеріальний об'єкт, спеціально створений для зберігання інформації, який містить відомості, зафіксовані письмовим шрифтом, звуком, зображенням тощо.

Підсумовуючи, констатуємо, що ефективність боротьби з корупцією залежить насамперед від ставлення до цієї проблеми перших осіб держави, їх моральної та правової етики. Вирішальним чинником у боротьбі з корупцією є політична воля, а це означає, що за наявності законних підстав закон може бути застосовано до кожної особи, незалежно від її посади, політичних переконань чи ступеня близькості до керівництва держави.

Корупція загрожує національній безпеці та соціальному порядку України, впливає на формування та функціонування державних інституцій, підриває довіру громадян до влади, ускладнює відносини України з іноземними партнерами. Тому боротьба з нею є пріоритетом. Тим паче в умовах пандемії, коли люди роблять підробні сертифікати,

а потім використовують у своїх корисних цілях. Проте іноді такі незначні на перший погляд кримінальні правопорушення тягнуть за собою дуже велику ціну, яка іноді дорівнює декільком людським життям. Тому і надалі необхідно опрацьовувати такі важливі питання, пов'язані з підробкою документів.

Список використаних джерел

1. Валюшко І. В. Антикорупційна політика: концептуальні підходи. *Стратегічні пріоритети*. 2013. № 4. С. 101-105.

2. Аналітична довідка про стан і основні тенденції криміногенної та безпекової ситуації в Україні у I півріччі 2016 року. Київ : МВС України, 2016. 52 с.

3. Василевич В. В. Тенденції корупційної злочинності в Україні. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 9 груд. 2016 р.) Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. С. 25-28.

4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. Київ : ВД «Дакор». 2018. 1360 с.

Скічко Ірина,
здобувач ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю «Право» ННІЗДН Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Андрущенко Ігор Григорович**, професор кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ДІАГНОСТИКА СТАНУ ТА ПОДАЛЬШІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Сучасний стан національного ринку страхування є нерозвиненим та не відповідає сучасним завданням, що стоять перед державою в сучасних умовах формування ринкової інфраструктури [1, с. 192].

Розвиток страхування вимагає інтеграції національних страхових систем у світову фінансову систему, яка реалізується, у тому числі за рахунок механізмів перестраховання. Міжнародна кооперація у страхуванні необхідна для функціонування цілих секторів економіки, таких як міжнародна торгівля та перевезення, авіація, космонавтика, туризм тощо. Однак, надмірна відкритість